

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КЛІНІК У РОЗВИТКУ ВИЩОЇ
МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Берегова Катерина Василівна, магістр I курсу

Бусел Світлана Валентинівна, кандидат медичних наук

ORCID ID 0009-0000-7684-8110

Одеський національний медичний університет

Сучасний розвиток України з курсом на євроінтеграцію та відповідність міжнародним стандартам вищої медичної освіти визначає актуальність участі університетських клінік в якісній освіті медичних кадрів. Якісна професійна підготовка медичних працівників є одним з основних регуляторів соціального розвитку країни. Університетські клініки являють собою ідею клінічного втілення найсучасніших технологій та досягнень інтелекту, які впроваджуються в клініках одночасно з навчальним та науковим процесом.

В розвинутих країнах світу університетські клініки є флагманами охорони здоров'я. Сучасний розвиток України з курсом на євроінтеграцію та відповідність міжнародним стандартам вищої медичної освіти визначає актуальність участі університетських клінік в якісній освіті медичних кадрів [1].

Якісна професійна підготовка медичних працівників є одним з основних регуляторів соціального розвитку країни, оскільки формує принципи життєздатності суспільства та підтримує його через діяльність кадрів системи охорони здоров'я.

Підготовка спеціалістів для системи охорони здоров'я України, як і в інших країнах світу, має специфіку підготовки, яка пов'язана з постійною роботою студентів і лікарів біля ліжка хворого в лікарнях та контролем за якістю підготовки з боку Міністерства охорони здоров'я України. Процес отримання якісної медичної освіти має поєднувати три основні компоненти: держава, вищий навчальний медичний заклад (далі – ВНМЗ), лікар. Це дасть

змогу виконати основне завдання вищої медичної школи: підготовка фахівця високої якості, який зможе реалізувати свої теоретичні знання на практиці.

Якщо суворо слідувати медичній термінології, то варто визнати, що в словосполученні «університетська клініка» є деяка тавтологія, тому що в самому терміні «клініка» мається на увазі стаціонар, який входить до складу вищого навчального закладу, в якому лікувальний, педагогічний та науково-дослідницький процеси тісно взаємопов'язані.

Університетські клініки в усьому світі являють собою ідею клінічного втілення найсучасніших технологій та досягнень інтелекту, які впроваджуються в клініках одночасно з навчальним та науковим процесом.

Створення університетських клінік в структурі ВНМЗ значно підвищує якість клінічної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації лікарів-спеціалістів; підвищує якість надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги населенню, підвищує ефективність науково-дослідних робіт і забезпечує їх впровадження в практичну медицину. Можливість створення університетських клінік в структурі ВНМЗ відображено в ст. 33 Закону України «Про вищу освіту» та в Типовому положенні про університетську клініку вищого навчального закладу, затвердженому в наказі МОЗ України від 06.07.2015 р. № 408 [2, 3].

Університетські клініки – це потужна база вдосконалення професійних знань майбутніх спеціалістів та практикуючих лікарів. В клініках створені умови для проведення спеціалізованих практичних курсів, «майстер-класів», мультидисциплінарних круглих столів під керівництвом провідних науковців та педагогів, науково-практичних конференцій, навчально-науково-практичної співпраці з закордонними колегами [4].

Перша в сучасній Україні університетська клініка була створена в 2004 р. в Одеському національному медичному університеті (далі – ОНМедУ), і цей проєкт став пілотним для усієї країни. В структуру клініки входить багатопрофільний стаціонар та консультативно-діагностичні підрозділи. На базі клініки розташовані клінічні кафедри ОНМедУ. Майже за 20 років на базі

закладу вдалося об'єднати кращих лікарів, педагогів, науковців. Лікарі університетської клініки також є викладачами клінічних кафедр ОНМедУ, керівники лікувально-діагностичних підрозділів та ведучі спеціалісти мають наукову ступінь кандидата або доктора наук, старші медичні сестри мають ступінь бакалавра. Тому студенти III – VI курсів та лікарі-інтерни, які навчаються в умовах університетської клініки, окрім теоретичних знань, мають можливість отримати та удосконалити практичні навички. Разом зі своїми наставниками вони проводять амбулаторні прийоми, обходи, асистують в операціях, навчаються вести медичну документацію. Високий рівень кваліфікації провідних спеціалістів, впровадження найсучасніших лікувально-діагностичних технологій, якісне високотехнологічне обладнання сприяють підготовці студентів у відповідності до вимог сьогодення [5].

Університетська клініка є потужною клінічною базою для отримання та вдосконалення професійних знань та майстерності майбутніх та вже практикуючих лікарів, це своєрідний сучасний майданчик для всебічного науково-практичного спілкування.

За словами міністра охорони здоров'я України Віктора Ляшка: «Процес створення університетських клінік та лікарень в Україні є незворотнім. Функціонування клінік – це стратегія розвитку для вищої медичної освіти» [6].

Однак, на нашу думку, станом на цей час законодавча база щодо створення, функціонування та фінансування університетських клінік в Україні є недостатньою та потребує подальшого обговорення та удосконалення, в тому числі внесення змін в Бюджетний кодекс України, нормативні акти Міністерства охорони здоров'я та Міністерства освіти та науки України.

Список літератури:

1. Лісовий В.М., Капустник В.А., Резуненко Ю.К., Коростій В.І. Університетські клініки в розвитку вищої медичної освіти. Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в

Україні». ISSN 1681-2751. Медична освіта. 2017. № 3. URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/download/7775/pdf (дата звернення: 20.11.2023)

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.11.2023)

3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Типового положення про університетську клініку вищого навчального закладу (закладу післядипломної освіти)» від 06.07.2015 р. № 408. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1104-15#Text> (дата звернення: 20.11.2023)

4. Волошина О.Б., Балашова І.В., Лисий І.С., Дукова О.Р., Збітнєва В.О., Бусел С.В. Удосконалення комплексного оцінювання компетентностей при навчанні лікарів-інтернів загальної практики. Матеріали науково-методичної міжуніверситетської конференції з міжнародною участю «Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі». м. Одеса. 18.01.2023 – 20.01.2023 рр., – С. 406 – 408. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=S_Zu2H0AAAAJ&citation_for_view=S_Zu2H0AAAAJ:YsMSGLbcyi4C (дата звернення: 20.11.2023)

5. Рудінська, О., Кусик, Н., О Жмай, О. (2023). Імплементация синергии функций менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. Економіка та суспільство, (55). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104> (дата звернення: 20.11.2023)

6. Створення університетських клінік та лікарень в Україні - нагальна вимога часу, Віктор Ляшко. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/moz-stvorennya-universitetskih-klinik-ta-likaren-v-ukrayini-nagalna-vimoga-chasu> (дата звернення: 20.11.2023)